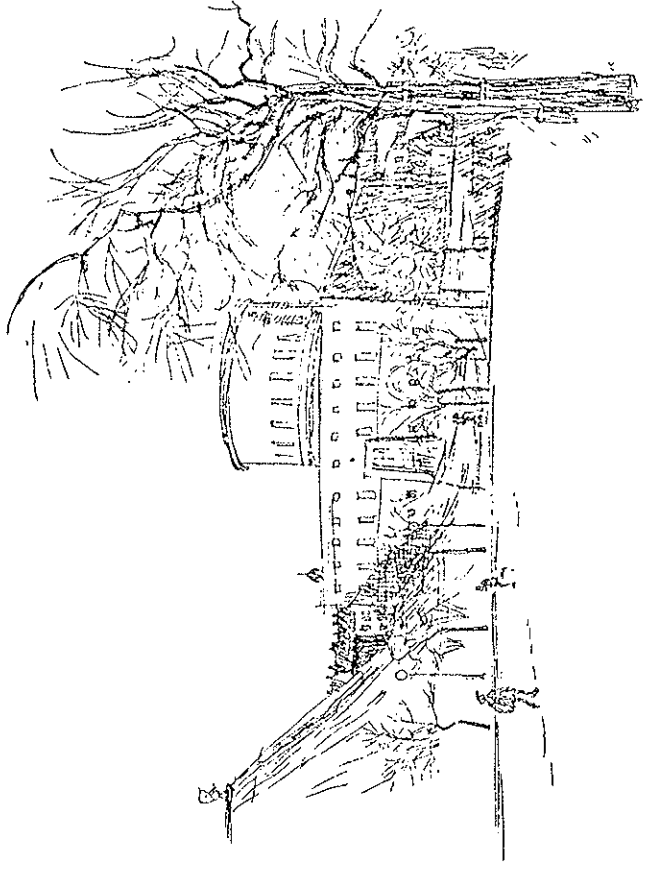

”HVAD MAN GÖR I HUFVUDSTAD?”

STUDIEHANDLEDNING

RÖSTER I STOCKHOLM

ANTOLOGI AV HEIDI VON BORN

Inledning

Röster i Stockholm innehåller bidrag från ett 50-tal författare. Skildringarna är skrivna mellan påskafton år 1712 och en dag 1995. Liksom i alla antologier utgivna av En bok för alla har redaktören här gjort ett personligt urval av texter för boken. En mängd författare ger röst åt staden, dess innevånare och besökare, deras vardagsliv och drömmar. Staden lämnar ingen oberörd. Alla har tagit den till sig på olika sätt beroende på var och ens utgångspunkt och förutsättningar.

Målsättningen är att *Röster i Stockholm* ska ge impulser till nya kunskaper om stockholmaren och upplevelser av staden och dess skildrare. Förhoppningsvis väcker bidragen lust att läsa vidare. Med hjälp av biblioteket kan ni säkert skaffa fram de flesta böcker och skrifter ur vilka avsnitten hämtats.

Studiehandledningens uppläggning

Röster i Stockholm tillsammans med studiehandledningen kan bilda grundmaterial för cirkein. Därefter väljer ni fritt ut de böcker av antologins författare som ni vill ha som bredvidläsning. Boktips finns på s 18. Av Författarregister på s 248 i antologin framgår mestadels ur vilken bok texten hämtats.

Studiehandledningen är upplagd så att texterna är ordnade efter vissa teman med läsförslag och diskussionsfrågor. Men ni i gruppen väljer naturligtvis själva vilken takt ni vill hålla och vilka teman som känns mest spännande att fördjupa sig i.

Första sammankomsten

Inled gärna cirkein genom att i samband med presentationen också inventera vilka kunskaper och erfarenheter om Stockholm som var och en har. Vad vet ni om Stockholm och om dess författare? Vad har ni läst och känner till kring temat?

Bläddra igenom boken och diskutera om ni vill fördjupa läsningen genom att beställa ett antal böcker från biblioteket så att ni får tillgång till den helhet som avsnitten hämtats ur.

Gör i så fall en boklista att lämna in på biblioteket redan efter första sammankomsten. Då hinner varje deltagare få sin läsuppgift och redovisa den innan cirkeln avslutas.

Välj gärna antal titlar efter deltagare i cirkeln. Lägg för säkerhets skull till några alternativ om biblioteket inte kan anskaffa just de böcker ni i första hand önskar.

Diskutera vilket tema ni vill börja med vid nästa sammankomst och förbered denna genom att läsa de avsnitt i boken som föreslås i handledningen.

Viktigt att tänka på när ni arbetar med handledningen!

Innan ni börjar läsa avsnitten till respektive tema: *läs diskussionsfrågorna!* Då har ni dem i bakhuvudet under läsningen och kan lättare uppmärksamma vad frågorna syftar på.

Läs gärna med penna i hand så att ni kan stryka under eller anteckna. Det ger ett bra stöd för minnet när ni sedan ska diskutera i gruppen. Det gör det också lättare att komma ihåg vad som stod i de enskilda avsnitten. Ibland kan det också vara nyttigt att läsa en text två eller flera gånger för att komma underfund med den. Dikter passar också utmärkt för högläsning.

Planlägg era egna strövtåg!

Vare sig ni bor i Stockholmstrakten eller längre bort kan det vara en rolig idé att med hjälp av antologin och dess författare planera egna litterära strövtåg.

Skaffa en karta över Stockholm. Vid varje sammankomst markerar ni på kartan vilka platser och gator ni har besökt under läsningen. Vissa platser nämns flera gånger.

Ni kan också välja ett par favoritförfattare och fördjupa er i deras litterära miljöer och planlägga egna strövtåg i deras spår. Ett annat alternativ är att ni väljer en stadsdel och kartlägger dess

författare och miljöer. Tänk på att många författare har egna litteratursällskap som säkert kan hjälpa er på spåren.

Mot slutet av cirkeln kan ni säkert sammanfoga punkterna på kartan till stadsdelsvisa litterära promenader som ni senare kan genomföra i grupp eller på egen hand. Ta då gärna med antologin, stanna till vid ett gathörn eller slå er ner på en bänk och låt textförfattaren vägleda er till platser och stämningar som ni kanske aldrig tidigare upplevt.

Jag försäkrar er: rösterna talar till er och staden blir aldrig densamma som den var innan.

Trevlig läsning!

Sirkka Seppänen

Tema 1 : Staden – längtans mål

I alla tider och kulturer har stora städer fascinerat människor. De lockar både unga och gamla.

Stockholm utgör ingalunda ett undantag. Staden växer ständigt och samtidigt ändras dess karaktär. Men människornas längtan förändras inte, den ter sig likadan genom seklerna. De längtar till staden där de sedan vantrivs. Ändå är staden det enda stället där man kan bo och överleva. Allt annat vore värre.

Läs följande avsnitt:

Johan Rumi: *Friskens och Rumi resan till Dalarön påskeafon 1712*, s 12

Carl Gustaf af Leopold: *Skaldebref*, s 23

Anna Lenah Elgström: *Flicka*, s 48

Lars Lundgren: *Port Bou*, s 231

Nina Lekander: *En promenad passar bra*, s 237

Johan Frostegård: *Salomos vikarie*, s 241

Att diskutera:

Stockholmarna kan ibland verka kluvna; dels kan de inte tänka sig att bo någon annanstans, samtidigt som de varje vecka eller varje sommar lämnar staden för dess omgivningar. Varför gör de det? Borta bra men hemma bäst, sägs det. Vilket av avsnitten bär mer än väl vittnesbörd om detta?

Stockholmarna räknar ofta skärgården till sina domäner och den har besjungsits av många skaldar. Räkna upp några.

"*För öfrigt. Hvad man gör i hufvudstan? Man leds. skriver Leopold på 1700-talet. Dagarna fylls av skvallor och leda. Känns det igen? Kan du i Leopolds text finna några rader som likaväl hade kunnat skrivas med anledning av kulturhuvudstadsåret?*

Många stockholmarna kan bara tänka sig bo i en viss stadsdel. Anna Lenah Elgström har skrivit en fin Söderskildring. Vad karakteriserar de olika stadsdelarna? Vilka favoriter har ni?

Lars Lundgren ger en mycket suggestiv skildring av Stockholm. Hur skulle ni karakterisera hans stil? Jämför den med andra.

Alla verkar ha sin egen bild av staden och dessa bilder är sinsemellan mycket olika. Hur kommer det sig? Vad har ni för bilder av Stockholm? Berätta för varandra.

Ibland blir staden älskad för att den symboliserar några bestämda värden för författaren. Vilka värdesymboler kan ni finna i de lästa textavsnitten?

Thorild var tjugo två år och fast besluten att erövra denna stad. skriver Johan Frostegård. Hur erövrar man staden?

Tema 2: Ny i staden

Storstaden är ofta en smältdegel av infödda och inflyttade. Så ock Stockholm. Det är ingen lätt sak att lämna sin hembygd, vare sig den finns i Dalarna eller Libanon, och flytta till storstadens anonymitet. Ändå är det många som gjort eller gör det varje dag. Vissa flyttar av nöden, andra för lusten. En sak har de alla gemensamt; de måste muta in sina revir.

Läs följande avsnitt:

Ivar Lo-Johansson: *Min holme hette Hafnia*, s 74

Lars Ahlin: *Täbb med manifestet*, s 108

Peter Curman: *Hörnet Kungsgatan–Vasagatan*, s 198

Bodil Malmsten: *Stockholm, svartvita bilder*, s 202

Johan Frostegård: *Salomos vikarie*, s 241

Erik Andersson: *Hemskt osams*, s 246

Att diskutera:

Birger Jarl grundlade Stockholm. Vad vet ni om honom och hans tid?

Ivar Lo-Johansson skriver att han inte passade i staden men att han en dag skulle göra om rikets huvudstad så att den passade honom. På vilket sätt? Varför passade han inte in?

Lars Ahlin beskriver den nyinflyttades ensamhet och utsatthet. Har ni själva varit med om detta?

En stor grupp av de inflyttade kommer från andra länder, kulturer och språk. Hur lyckas Peter Curman att fånga in deras situation?

En nyinflyttad kan lätt känna sig utanför gemenskapen. Bodil Malmsten skildrar en ung mans återgång till vardagen efter semester. På vilket sätt bidrar hennes stil till att fånga upp hans tillstånd?

Jämför Johan Frostegårds berättelse om Thorild med texterna skrivna av Lo-Johansson, Ahlin och Malmsten. Vilka avgörande skillnader finner ni i både stil och sinnelag?

Erik Andersson ger en kort skildring av en stadsdel. Hur mutar han sig in? Läs gärna även Johan Frostegård och Ivan Ojjelund. Skildrar de samma stadsdel?

Tema 3: Arbete i Stockholm

Många flyttar till Stockholm för att arbeta där. Det skiljer cirka tvåhundra år mellan de olika skildringarna av arbetsliv i denna antologi. Mycket har hänt både i arbetslivet och i vårt sätt att förhålla oss till det under denna tid. Många grundläggande saker är dock desamma. För att överleva måste de flesta av oss arbeta. Det vill säga, om det nu finns arbete att få.

Läs följande avsnitt:

- Carl Jonas Love Almqvist: *Ladugårdsarrendet*, s 25
- Agnes von Krusenstjerna: *Delat rum på Kammarkaregatan*, s 58
- Eyvind Johnson: *Bobinack*, s 70
- Josef Kjellgren: *Människor kring en bro*, s 79
- Per Anders Fogelström: *Lunchen*, s 115
- Margareta Renberg: *I Karlavägsallén*, s 207

Att diskutera:

Almqvist har en bra skildring av hur livet gestaltade sig för ett tjänstepar år 1840. Om ni jämför deras förhållande till arbetsgivaren med hur det ser ut idag, vad ser ni för skillnader?
Almqvist talar om ett koarrende. Vad var det?
Det skulle bli knapert i början, skriver Almqvist. Idag talas det om att dagens ungdomar tillhör de fattigaste. Vad anser ni?
Agnes von Krusenstjernas skildrar inte bara arbete utan speglar också bostadssituationen. Vilka skillnader/likheter ser ni mot dagens situation?
I Eyvind Johnsons skildring av en arbetsplats fäster man sig snabbt vid en stor attitydskillnad mot dagens. Vilken?
Josef Kjellgrens *Människor kring en bro* tillhör de absolut träffsäkraste bilderna av en epok. I vilken tradition skriver han?
Fogelström tecknar en tidlös bild av en lunch i Stockholm. Hur lyckas han med det?
I Renbergs dikt finner man en attityd som många delar med henne. Vilken?

Tema 4: Kärlekens Stockholm

Man når sitt längtans mål, hittar ett arbete, hyr ett rum och börjar anpassningen. Men det är något mer man vill ha. Människan är inte lycklig ensam. Ensamheten och utanförskapet lindras endast av en annan människa. En människa som är kär förmimer sin omgivning mycket starkare. Färgerna, dofterna, ljuden, själva staden får en annan, klarare nyans samtidigt som man gärna bortser från sådant som kunde göra bilden mörkare och suddigare.

Läs följande avsnitt:

- Carl Michael Bellman: *Stockholm d. 19 maj 1780*, s 17
- Hjalmar Söderberg: *Åge*, s 39
- Elin Wägner: *Pennskaftet*, s 45
- Jan Olof "Jolo" Olsson: *Årsklass 39*, s 128
- Stig Claesson: *Capillo*, s 167
- Gunder Andersson: *Komma i fatt*, s 199
- Ola Sunesson: *Silvia*, s 208
- Ylva Eggehorn: *En av dessa timmar*, s 219

Att diskutera:

Alla dessa avsnitt skildrar kärleken på mycket olika sätt. Diskutera!
I Hjalmar Söderbergs värld är skillnaden mellan lycka och olycka hårfin. Vad säger det om hans värld? Jämför hans bild av kärlek med Bellmans.
I litteraturen och poesin tillhör våren ungdomen och kärleken. Med vad fyller andra sina liv? Elin Wägner vet.
Kärleksskildringar kan vara av många olika typer. Ge exempel!
I Stig Claessons berättelse är det språket som sätter krokben för kärlek. Vilka erfarenheter har ni av stockholmsslang?
Vad är det för konflikt som Ola Sunesson skildrar? Varför är det så svårt att älska?
Ylva Eggehorn skildrar ett klassiskt kärleksdilemma i litteraturen. Vilket?

Tema 5 : Så roade vi oss förr

Arbete, bostad och kärlek. Behöver vi något mer? Det gör vi. Vi behöver nöjen som en motpol för de tröttest långs arbetsdagarna, den mörka vintern och det fattiga livet. Vi behöver någonting som lyfter oss över vardagen, något att se fram emot. Vi behöver platser där vi kan träffa andra människor och roa oss. Behovet har varit detsamma genom seklerna, formerna varierar.

Läs följande avsnitt:

- Anna Maria Leנגren: *Stockholms Vauxhall*, s 20
- Carl Gustaf af Leopold: *Skaldebref*, s 23
- Ivan Oljelund: *Klara sjö*, s 53
- Vilhelm Moberg: *Sömmalös*, s 60
- Erik Asklund: *Manne*, s 88

Att diskutera:

Är nöjen mera demokratiska än andra yttringar av samhällslivet? Finns belägg ur texterna!
Leopolds skildring av kulturlivet i Stockholm anno 1786 känns rykande färsk. Kan ni komma på några relativt aktuella skildringar av samma slag?
Enkla nöjen erbjuder ofta den största njutningen. Vad kommer ni att tänka på?
Ett misslyckat liv om dagen var orsaken till att man satt här om natten, skriver Moberg. Hans berättelse har många bottnar. Vad menar han med försvinnande illusioner? Hur kan frånvaron behärska nattklubbens atmosfär?
!.../ varför folk, som hade pengar, roade sig på ett sådant billigt sätt, undrar Erik Asklunds Manne. Vad skulle ni svära honom?

Tema 6: Arbetare och disponenter

Världen förändras. Tiderna blir annorlunda. Ändå har inte skillnaderna i livsbetingelser helt suddats ut. Det finns de som har mycket och andra som har mindre. De flesta när dock förhoppningen att en dag kunna vända utvecklingen och komma på en grönare kvist. Tiderna har blivit bättre men hur är det med människorna själva?

Läs följande avsnitt:

- Carl Jonas Love Almqvist: *Ladugårdsarrendet*, s 25
- August Strindberg: *Beröring med underklassen*, s 28
- Ivar Lo-Johansson: *Min holme hette Häfnia*, s 74
- Josef Kjellgren: *Människor kring en bro*, s 79
- Axel Strindberg: *Tid i otakt*, s 101
- Ragnar Thoursie: *"Sundbybergs-prologen"*, s 125
- Peter Curman: *1968 i backspegeln*, s 196

Att diskutera:

Almqvist gör en livlig beskrivning av förhållandet mellan fru Holmelin och Greta. Hur skulle ni beskriva det?
August Strindbergs Johan kände att han kommit "ner" när han bytt från Klara skola till Jakob. Ändå trivdes han bättre där. Försök förklara varför.
Lo-Johansson placerar olika samhällsgrupper på de olika holmarna. Vilka? Hur är det idag? Finns det andra stadsdelar eller förorter som idag bättre skulle representera hans tankegångar?
Josef Kjellgren skriver om en grupp män som *!.../ var nu representanter för en hel del, utom möjligtvis för sin ungdoms ideal*. Diskutera!
Axel Strindberg skriver om Stockholm i kristider. Kan ni finna några paralleller till idag?
Ragnar Thoursies dikt är skriven nyårsafton 1951. Vad symboliserar den?
Vad menar Peter Curman när han säger att inte mycket har ändrats, bara blivit lite tydligare?

Tema 7: Resor i tid och rum

När Marcel Proust som vuxen man biter i en Madeleine-kaka väller en massa minnen från barndomen över honom och han kan påbörja sin långa resa efter en tid som flytt. Varje människa har under sitt liv ögonblick av insikt, ögonblick som etsar sig i minnet och som kanske förändrar hela ens liv. Kanske får dessa ögonblick oss att påbörja en lång inre resa eller hjälpa oss att finna svaren på alla frågor och slå oss till ro.

Läs följande avsnitt:

- Selma Lagerlöf: *Ur dagboken den 11 mars 1873*, s 34
- Stig Sjödin: *Samtal på kyrkogården*, s 114
- Gustaf Rune Eriks: *Det blir bättre i vår*, s 121
- Bernt Rosengren: *Pythagoras' sats*, s 194
- Ernst Brunner: *Svarta villan*, s 217

Att diskutera:

- Kan ni erinra er ögonblick i era liv då något viktigt minne eller en betydelsefull erinran framkallats av en yttre omständighet?
- Vad hände med Selma Lagerlöf? Hur kände hon sig?
- Stig Sjödin får ett budskap av kyrkklockorna i Adolf Fredrik. Vad talar de om för honom? Vad betyder sådana ögonblick?
- Hos Gustaf Rune Eriks gör Hogge en sorts Hadesvandring från Slussen till Danvikstull. Han kommer fram till en insikt. Vilken?
- Bernt Rosengren citerar i sin dikt Bertrand Russel. Vad menas med citatet?
- I skarven mellan vakenhet och sömn kan underliga förmimmelser stiga fram. Berätta!

Tema 8: Var det bättre förr?

Ett populärt tema i litteraturen är barn- och ungdomsminnen. Det är som om varje författare någon gång under sina verksamma år måste resa tillbaka i tiden, beskriva en värld som idag endast finns i minnen. Alla barndomsskildringar är inte lyckliga, många är mycket dystra. Ändå ligger det ett slags sagskimmer över dessa beskrivningar. Livet var kanske inte bättre, lyckligare än nu, men det var ett annat liv. Framförallt var det ett liv som aldrig mer kommer åter.

Läs följande avsnitt:

- August Strindberg: *Beröring med underklassen*, s 28
- Per-Axel Branner: *Pojke i Sibirien*, s 66
- Gustaf Adolf Lysholm: *Bostonvalsernas stad*, s 92
- Bo Ancker: *För fem öre billigt vin*, s 137
- Bengt Söderbergh: *Sommarmattens fann*, s 150
- Loka Enmark: *Bäcken i Tegnerlundan*, s 170
- Per Wästberg: *Arvtagaren*, s 173
- Gösta Friberg: *Maria trappgränd*, s 183
- Tony Samuelsson: *En lycklig tjuv om natten*, s 244

Att diskutera:

- August Strindberg skriver om de stora skillnaderna mellan skolorna i Klara och Jakob. Vilka skolor kan de idag jämföras med?
- Var ligger Sibirien? Hur har stadsdelen fått sitt namn?
- Vilken svensk konstnär är förknippad med Bellevueparken? Vems staty står där?
- Gustaf Adolf Lysholm kritiserar de styrande i Stockholm för att de ändrar stadens ansikte. Hur tror ni att staden kommer att se ut om ca 100 år?
- Man kan förlora sin oskuld på många olika sätt. Hur gick det för Bo Ancker?
- Bengt Söderbergh är inne på samma tema men han berättar samtidigt om en annan, lika omvälvande händelse.

Loka Enmark polemiserar mot den chattering som sker i hennes närområde. Hur skulle invånarna bättre kunna påverka beslutstaf-tare?

När man är liten är ens värld också liten. Med tiden utvidgas den. Hur beskriver Per Wästberg detta?

Försök återge en bild liknande Gösta Fribergs med ett barndoms-minne från tidiga år!

Under ungdomsåren är det många som i likhet med Tony Samuels-sons trettonåring knyter vänskapsband som blir viktiga och kanske håller livet ut. Berätta!

Tema 9: Kvinnoliv

Det är inte enkelt att tycka om någon. Att vara två är en konst hon nog aldrig lär sig. Det handlar om att se. Man ser en annan än den verkliga människan som står där framför en, skriver Heidi von Born i Tiden är en tjej. Kvinnors liv handlar nästan alltid om anpassning till andras villkor vare sig de valt ensamheten eller familjen. De anpassar sig efter sina för-äldrar, bröder, mannen, barnen, chefen eller samhället. De lär sig tidigt att ta hänsyn, vara lyhörda, se. De som inte lär sig den konsten blir förr eller senare osäkra, utsatta. Vi inbillar oss lätt att kvinnor idag skulle stå sig starkare än under seklets första del. Kanske kan antologins bidrag hjälpa till att utreda om det verkligen är så.

Läs följande avsnitt:

Elin Wägner: *Pennskaffet*, s 45

Sonja Åkesson: *Kvällspromenad*, s 154 och *Till Eva*, s 156

Rita Tornborg: *Rosalie*, s 158

Heidi von Born: *Tiden är en tjej*, s 177

Björn Ranelid: *Möte och samtal på en parkbänk*, s 213

Att diskutera:

Jämför dessa kvinnoporträtt med de män som ni läst om tidigare. Vad kommer ni att tänka på?

Om ni jämför Rosalie och Agata hos Rita Tornborg med Sonja Åkessons och Heidi von Borns kvinnor, vad kommer ni fram till? Vilket pris betalar de självständiga yrkeskvinnorna?

En människas begränsningar är i stor utsträckning en fråga om vad omgivningen tillåter henne att göra, skriver Björn Ranelid i antolo-gin. Vad menar han?

Vilket av de förmedlade kvinnoporträtten gör det starkaste intrycket? Berätta varför?

Vad menar Rita Tornborg när hon skriver att Stockholm blivit förändrad, att oskulden gått förlorad?

Jämför stilen hos Elin Wägner och Björn Ranelid. Vad kan ni säga om det?

Tema 10: Livsbilder

Det finns berättelser som är skrivna på ett sådant sätt att man som läsare känner sig lite som en snygtittare. Som om man i hemlighet hade sett en bit av livet i huset mittemot. Eller ofrivilligt blivit vittne till ett intimt samtal. Berättelsen liksom kladdar sig fast på en och det går inte att göra sig kvitt den känslan hur man än tvättar händerna. Och fast man bara hade blivit tilldelad en liten bit av ett annat liv får man ändå känslan av att veta väldigt mycket om denna person eller detta par.

Läs följande avsnitt:

Gustaf Adolf Lysholm: *Bostomvalsernas stad*, s 92

Thorsten Jonsson: *Mälarn runt*, s 96

Lars Gyllensten: *Jonas i valfisksens buk*, s 131

Pär Rådström: *Sorg*, s 142

Lill Thorén: *Den Andre skulle alltid till Strömmen*, s 188

Att diskutera:

Alla dessa avsnitt handlar om ensamma män. Kan ni se gemensamma drag hos dem eller deras öden? Hur förhåller de sig till sin ensamhet? Det är inte lätt att vara människa. Och det är inte alltid lätt att finna

sin plats i världen. Alla lyckas inte med det. Har ni egna exempel på det?

Kan ni i dessa berättelser finna någon förklaring till varför vissa individer hamnar på kant med samhället?

I motsats till mindre samhällen erbjuder storstaden en enastående möjlighet till anonymitet. Man kan tillbringa veckor, kanske år utan att ha annat än formella kontakter med andra människor. Vilka, tror ni, väljer denna anonymitet?

Vad kan valfiskens buk vara en metafor för?

Tema 11: Stockholmsstämmingar

Hur förklarar man ordet stämning? Är det något speciellt som finns i luffen, en sorts täthet? Eller förknippar man den med ljuset, bestämda färger eller dofter? Vad är söndagsstämming?

Hur förklarar man färgerna för en som aldrig sett? Och hur förklarar man stämningen man upplevt i en fjärran stad för någon som aldrig själv besökt platsen?

Läs följande avsnitt:

Gunnar Ekelöf: *Klockor över staden*, s 84

Stieg Trenter: *Talande hus*, s 103

Per Holmer: *Drängen i Klara*, s 223

Katarina Frostenson: *Hägerstenen*, s 228

Att diskutera:

Gunnar Ekelöf skriver i *Klockor över staden* om en ångestfull skymning på hösten. Vad symboliserar skymningen här? Vad menar Gunnar Ekelöf med att Damoklessvärdet åter hängde över staden?

Hur skulle ni beskriva den ekelöfska stämningen?

Enligt Stieg Trenter har varje hus på Blasieholmen sin historia.

Känner ni till några sådana? Kan ni ta reda på fler?

Det sägs att Trenter var en mästare i att skildra miljöer i Stockholm.

Vad finner ni för belägg för ett sådant påstående?

Finns det några beröringspunkter mellan Gunnar Ekelöf och Per Holmer?

Jämför Stieg Trenter med Katarina Frostenson. Hur skulle ni karaktärisera deras olika stilar? Hur har de lyckats fånga stämningen?

Det finns många fler författare som skrivit om Stockholm. Under läsandet kommer ni säkert att tänka på några. Rekommendera till andra, lägg till fler röster!

Tips för bredvidläsning

- Alla dessa promenader i Stockholmsstrakten* (1998) Ordalaget
- Andersson, Magnus: *Stockholms årsringar. En inblick i stadens framväxt.* (1997) Stockholmia förlag
- Bonniers kulturguide: *Stockholm.* (1989) A Bonniers förlag
- Brunner, Ernst: *Förmiddagsgatan.* (1995) Legus
- Conradsson, Birgitta: *Kungsholmen öster om Fridhemsplan.* (1997) Stockholmia förlag
- Dahlström, Göran: *I medeltidens Stockholm.* (1995) Stockholmia förlag
- Ekman, H: *Kulturhuvudstaden.* (1997) Brevskolan
- Ericsson, Monica: *Södermalm. Åtta kulturhistoriska vandringar.* (1997) Brevskolan
- Froman, Ingmarie: *Stockholm.* (1997) Ordfront
- Heilbom, Thorleif: *Författarnas Stockholm. Karta & Guide.* (1991) Norstedts
- Henschen, Helena: *Stockholm för stockholmare och andra turister.* (1997) Stockholm Klara Förlags AB
- Johansson, Ann-Helén: *Barnens Stockholm: En vägvisare i storstadsdjungeln.* (1994) Norstedts
- Järbe, Bengt: *Sällsamheter i Stockholmsstrakten.* (1987) Rabén & Sjögren
- Kring Bellman.* (1964) Wahlström & Widstrand
- Klarabohemernas bästa.* En antologi av Lennart Bromander. (1985) En bok för alla
- Nationalencyklopedin.* Stockholm. (-1997) Bra Böcker
- Notbelie, Harald: *Gata upp och gata ner 1-2. Människor och miljöer i Stockholm förr och nu.* (1997) Rabén Prisma
- Nordén, Åsa: *Sällsamheter i Stockholm: Innerstaden.* (1988) Rabén & Sjögren
- Ohlsson, Bengt: *Ohlssons Stockholm. Hårdfakta, lögner och raj-raj.* (1997) Norstedts
- af Petersen, Lennart: *Från Klara till City.* (1985) Stockholmia förlag
- Reimers, Gerd: *Diktens Stockholm. Staden som idé.* (1993) Natur och Kultur
- Scheutz, Lisbet: *Berömda och glömda Stockholmskvinnor: 7 stadsvandringar.* (1995) Trevi

- Stieg Trenters Stockholm.* (1995) A Bonniers förlag
- Söderberg, Elow: *Stolta stad: glimtar från Stockholm idag.* (1988) Wahlström & Widstrand
- Thorén, Lill: *Det hände vid Johannes.* (1993), Forum
- Tjerneld, Staffan: *Stockholmsliv 1-2. Hur vi bott, arbetat och roat oss under 100 år.* (1996) Norstedts
- Upptäck Stockholm: Året om.* (1996), STF
- Wiklander, Birgit: *Stockholm* (Sveriges landskap). (1988) Natur och Kultur
- Wingren, Bo: *Konst på stan. Offentlig utsmyckning i Stockholm.* (1997) Natur och Kultur